

Flower Science Congres

Zoektocht naar helpende natuur

De aarde is in nood. Dat was de boodschap die vorige week niet alleen tijdens de VN Klimaatconferentie in het Poolse Katowice was te horen. Ook op het Flower Science Congres in Lisse werd de noodklok geluid over de teloorgang van de biodiversiteit en het gebruik van het natuurlijk kapitaal als water en bodem. Toch klonken ook optimistische geluiden. Over de terugkeer van de bijen, een nieuw biologisch middel tegen luis, onderzoek naar strokenteelt in de bollensector, het opzetten van nieuwe kwekersverenigingen voor innovatie én de samenwerking tussen een ‘gekke groene professor’ en de bollentelers.

Tekst: Roza van der Veer | Fotografie: René Faas

Die zelfverklaarde ‘gekke groene’ professor was Koos Biesmeijer, wetenschappelijk directeur van Naturalis Biodiversity Center uit Leiden. Hij pleit ervoor de natuur te laten werken voor de bollentelers. Als voorbeeld noemde hij een onderzoek naar de functie van bijen in de groente- en fruitteelt. “De helft van de waarde van de appelteelt komt door bestuivers als bijen. Van die bestuivers is de helft een honingbij, de rest zijn wilde bijen. Uit onderzoek blijkt dat een boomgaard de hoogste opbrengst heeft bij een combinatie van bijen. Meer diversiteit is beter en maakt weerbaarder.” Hoe dat in de bollenteelt precies werkt, kan Biesmeijer nog niet vertellen. Wel constateert hij dat de biodiversiteit leidt tot meer natuurlijke vijanden van plagen en ziektes, weerbaardere planten en gezondere bodem. Hij wijst op nabijheid van het Nationaal Park Hollandse Duinen met nog veel biodiversiteit waar de bollensector gebruik van kan maken. Als voorbeeld neemt hij het gebied tussen Leiden/Alpen aan den Rijn/Zoetermeer waar door inspanningen van overheid en ondernemers 34 procent meer bijen worden gesignaleerd. “Het kan dus en iedereen kan er iets aan doen.”

Een kant-en-klare oplossing voor de bollensector die in 2030 chemievrij moet telen, heeft de Leidse professor niet op de plank liggen. Hij pleit om samen te zoeken naar oplossingen voor de bollensector. Om te beginnen gaat hij een dagje meelopen bij het bollenbedrijf. “Ik moet snappen hoe bollentelers werken om te kijken hoe je het natuurlijk kapitaal, dat geen pinautomaat is maar een voorwaarde voor leven, beter kunt benutten. Natuurlijk kapitaal levert diensten en bij een circulaire economie wordt het natuurlijk kapitaal versterkt. Dat is het systeem waar we naartoe moeten. Vandaar dat ik in het voorjaar wil rondkijken op een bollenbedrijf. Misschien dat wij dan een stukje van de

oplossing kunnen bieden. Samen moeten we de biodiversiteit herstellen. Onderzoekers moeten de ivoren toren uit om voor dit oer-Hollandse landschap antwoorden te zoeken.”

SCHONE SLOOT

Schoon water draagt ook bij aan een gezonde bollenteelt. Dat constateert Waldo von Faber, hoogheemraad van Rijnland. Hij wees op de proeven met schoon erf, schone sloot en het gebruik van ijzerzand in de drainage om fosfaat uit de sloten te weren. “Met een schone sloot weten we dat koeien beter produceren. Of je ook betere bollen krijgt, weten we niet maar het natuurlijk kapitaal als het landschap wordt aantrekkelijker en het is beter voor de insecten. De twee proeven moeten straks het nieuwe ‘gewoon’ worden.”

Wijnand Sukkel van Wageningen University laat de natuur een handje helpen om bijvoorbeeld een luizenplaag te onderdrukken. Sukkel doet samen met lelieteler Wilbert Mans uit het Limburgse Weert onderzoek naar zogeheten strokenteelt. Mans heeft tussen acht bedden lelies een bed met bloemen gezaaid waardoor hij minder last heeft van luis. In de stroken vinden natuurlijke vijanden van de luizen voedsel en een schuilplaats. Sukkel: “Deze methode heeft zich nog niet voor honderd procent bewezen, maar we zien dat er minder luis is dan bij een monocultuur. Diversiteit loont dus.”

Bij de bollenteelt is de strokenteelt nog niet goed onderzocht. Wel is de KAVB inmiddels aangesloten bij het onderzoek om te kijken of een combinatie van bolgewassen ook effect kan hebben. André Hoogendijk, adjunct-directeur van de KAVB: “We werken niet met bloemenranden, want de bollen bloeien vroeg in het voorjaar. Maar wellicht kun je op deze manier geelziek, die als een bosbrand door een veld hyacinten kan gaan, tot staan brengen met bijvoorbeeld een bed tulpen.”

KWEKERSVERENIGING VOOR INNOVATIE

Aletta Nieuwenhuijs van het Lissese bedrijf Holland Biodiversity heeft recent uit krokusbollen een stof gewonnen die effectief is tegen luis en kevers. “Het extract werkt, maar nu zoeken we kwekers van hyacinten, tulpen en narcissen die willen meehelpen om dit middel geregistreerd te krijgen.” André Hogendijk van de KAVB wil zijn schouders onder dit project zetten. “We hebben veel kwekersverenigingen die zich bezighouden met nieuwe soorten, maar geen constructie voor nieuwe middelen en technieken. Iedereen probeert van alles op het eigen bedrijf, maar we geven die kennis gelijk weer weg. We gaan daar in het komende jaar mee aan de slag.”

Aletta Nieuwenhuijs (foto links) van Holland Biodiversity: “We zoeken bollenkwekers om middel geregistreerd te krijgen.”

Koos Biesmeijer (foto rechts) van Naturalis: “Ik moet snappen hoe bollentelers werken om te zien hoe natuurlijk kapitaal beter te benutten is.”

Gelijk aan de slag

De bollenteelt moet in 2030 chemievrij zijn. Om dat voor elkaar te krijgen, worden heel veel onderzoeken gedaan naar nieuwe teelt en verwerkingsmanieren. Toch hoeven bedrijven niet altijd te wachten op al deze innovaties. Ondernemers kunnen nu al een steentje bijdragen aan een beter milieu en klimaat, hield Michiel de Haan van het plantenbedrijf Royal Lemkes uit Bleiswijk de 170 bezoekers van het Flower Science Congres in Lisse voor. Hij vertelde over de transitie die in het plantenbedrijf heeft plaatsgehad. “Ons bedrijf heeft kassen en produceerde CO₂. We gebruikten middeltjes, stopten planten in een plastic bakje met een plastic hoes erom, die vervolgens door stinkende diesels naar de winkels worden gebracht, waar 10 procent wordt weggegooid. Dat wilden we niet meer. Samen met de leveranciers hebben we gekeken naar een duurzamere productie. We moeten namelijk zuinig zijn met wat we hebben gekregen, want de aarde is in nood met de opwarming, de teruglopende biodiversiteit en de problemen met plastic.”

Met de plaatsing van zonnepanelen en de opslag van elektriciteit levert het plantenbedrijf nu groene stroom aan de eigen medewerkers. “Maar we zijn nog niet klaar. We kijken nu met bijvoorbeeld Ikea hoe we onze totale impact drastisch kunnen verlagen. Een plant moet iets positiefs zijn.” Hij wees erop dat de investeringen in duurzaamheid lonen. “De klanten hebben het echt in de gaten en de medewerkers zijn meer betrokken.”